రంగ భూమి

"బంగ్లాదేశ్‌ను గుర్తించాలి. అన్నాడు" వక్త. కళ్లు మూసుకుని ఎడంచేత్తో ఉపన్యాసాన్ని మరికాస్తా ఒత్తుతూ, తలఊపు కాస్త క్రాపు చెదరగొట్టింది. పెదవులమీద వెటకారపు చిరునవ్వు, మూసిన కళ్ళు చిరునవ్వుతో మరికాస్త మూసుకున్నాయి.

నోరంతా సిగరెట్టు కోరింది. సభలో కాల్చడానికి వీల్లేదు. కొనలేదు కూడ. తెలిసే జేబు తడుముకున్నాడు. రెండు రూపాయి కాగితాలూ భద్రంగా ఉన్నాయి, ఉన్నవి రెండే.

"ఇది జ్జాతీ-మ్మత-ప్రశ్నకాదు మ్మానవ సమస్య. మ్మానవ సమస్య హిందూ క్కాదు ముస్లీమ్ క్కాదు మ్మానవ సమస్య"

మళ్ళీ కాస్త క్రాపు గెంతింది. క్రాపులో పాయ, ఎడం చెయ్యి ఊపినప్పుడల్లా ఎగిరి యథాస్థానంలో పడుతుంటుంది. అతడు శరీరం అంతటీ తోటి ఉపన్యసిస్తాడు.

"అమ్రికా సంగతేంటీ? అమ్రికా? ఆళ్ళకి మందుగుండిస్తనారంటాగా పాకిస్తానోళ్ళకి?"

కళ్ళు సగం మూసుకుని అడిగాడు. మాముందు వరుసలో కూర్చున్న వయో వృద్ధు. మూడు నాలుగు రోజుల వయసుగల తెల్లటి గెడ్డం బూరుగు దూదిలా నల్లటి డొక్కు దవడల మీద అంటుకుని వుంది. అడుగుతున్నాప్పుడు నోరు ఎడం పక్కకి ఎక్కువ సాగింది. చూపులేని చూపులు అతని ఎదుట కూర్చున్న ఆసామీ మెడమీద కదలకుండా నిలిచాయి.

చాలసేపుగా ముక్కుకి తగులుకున్నా సారా వాసన యిప్పుడు మెదడుకి తగిలింది.

"ఉశ్", అన్నాడు నా వరుసలో ఎడం పక్క నాలుగో ఆసామీ.

"ఏం? అమ్రికా సంగతేంటని అడక్కూడదా? మరి చైనా ఆళ్ళూ"

"షటప్", సభలో ఎక్కడో మరో గొంతు.

నోరు ఆకలిగా ఆరిపోయింది. సారా వాసన ఆకలి రేకెత్తించింది. లేచి మెల్లగా వరస చివర వరకు వచ్చాను. నలుగుర్ని దాటి అడ్డతాడు కింద నించి వంగి నడవలో పడ్డాను. సభలో నిమ్నోన్నత జాతుల మధ్య నడవలో

"అందుచేత మనం బ్బాంగ్లాద్దేష్‌ను వెంటనే..."

పేవ్‌మెంట్ మీదికి వచ్చేసరికే నాకన్న ముందు జాగ్రత్తపడ్డ జనం తోసుకుంటూ పోతున్నారు. బస్‌స్టాపుల దగ్గరికి.

జేబు తడుముకున్నాను. లేని సిగరెట్లకోసం కాదు. ఉన్న రెండు రూపాయి నోట్ల భద్రతకోసం, నా భుజం తట్టారెవరో, వెనక్కి తిరిగి చూశా. రామసుబ్బు. మీటింగుకొచ్చాడా? అలాంటి అభిరుచులు అతనికున్నాయని నేననుకోలేదు.

జనం పలచగా ఉన్నవేపు అనుకోకుండ నడిచాం ఒక టాక్సీ మమ్మల్ని మొగమాట పెట్టడానికి మెల్లగా ఆగుతూ మా పక్కగా సాగింది. చెయ్యి ఊపాడు రామసుబ్బు.

"మీ ఇల్లెక్కడ?"

"రాయపేట."

"ఎక్కు"

ఎక్కకేం జేస్తాను, ఎక్కి జేబులో రెండు రూపాయలు తడుముకున్నాను.

"మొదల్లే మాంబళత్తిలే ఎన్నై ఉట్టిట్టు అప్పురం రాయపేట"

నా గుండెలు కాస్తా బొడ్డుదాకా జారాయి, రామసుబ్బు నాతో మాట్టాడుతూనే డ్రైవరుకి దారి చెపుతున్నాడు.

ఫస్టుని వాడు క్లబ్బు జాకీ కొట్టినాడు తీస్తినంటే పన్నెండు గుడ్. లోనికి పోతే షో అయేదాన్కీ చాన్సుండే, పోతిని షో ఆల్ కౌంట్ రాలే. చక్రంగాడు డీల్, ఫుల్ కౌంట్, నూత్తిమూణు... మొళ్ళమా అప్పా! ఇద తుపక్కం... ఫూల్ పోచ్ అంబదురుబా... నా జేబులో రెండే. రామసుబ్బి దిగాడు మీటరుమీద నూట అరవై. జేబులో డబ్బు చాలదు, ఇంట్లో లేదు, రాత్రి పదిగంటలవేల పక్క ఇంటి వాళ్ళను లేపి అప్పు అడగాలి. రిస్టువాచి ఇచ్చి రేపు రమ్మంటాను. అయితే సిగరెట్లు ఎందుకు కొనకూడదు.

ఇంటి ముందు ఆగింది "మూణు ఇరువదు" జేబు తడుముకున్నాను. పోయిన పదిరూపాయిలా నోటు కోసంలాగ

"ఎన్నసార్?"

పది రూపాయలు ఎక్కడో పోగొట్టుకున్న కాల్పనిక సత్యం మాటల్లోకి అనువదించబోతుంటే.

"అమ్మయ్య! వొచ్చావా!" ఆస్తిపరుడి గొంతు! మా ఇంటి కిటికీలోంచి తొంగి చూసింది అతని ముఖం.

"టాక్సీ ఉంచు మనం పోవాలి."

ప్రాణం లేచొచ్చింది.

"వెధవ మీటింగులూ నువ్వూ సాయంత్రం నుంచి ఫోన్ చేస్తున్నా. ఆరోసారి చేస్తే ఇంక ఆవిడ తిడతారని వొచ్చేశా - ఎప్పటికన్నా రాకపోతివా అని"

"పాపం ఎంత భయం నేనంటే"

అంది మా ఆవిడ అరుగుమీద నిలబడి.

కోటులోపల చంక కింద ఎత్తుగా కనబడుతోంది అతనెక్కుతుంటే సరుకు. పెద్ద మా ఆవిడకి కనపడకుండా దాపరికం!

"ఎన్ని గంటలకి" మా ఆవిడ వేసింది సబబైన ప్రశ్నే.

"ఎందుకండీ - పదీ పదిన్నారా లోపుగా-"

"ఈ రాత్రా. రేపొద్దున్నా?" అదీ సబబైన అనుమానమే

టాక్సీ కదిలాక ఇంక ధైర్యంగా సిగరెట్లకి రెండు రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టొచ్చుననిపించింది. పిచ్చి ఆలోచన! ఆస్తిపరుడుండగా నేనెందుకు కొనడం!

ఆస్తిపరుడి పేరు సోమసుందరం. 'సోమ్స్' అంటాం - గాల్స్ వర్ధీఫార్ సైట్ సాగాలోని ప్రసిద్ధి ఆస్తిపరుడి పేరు. అంచేత ఆస్తిపరుడు కూడ.

"ఏమిటి విశేషం?"

ప్రశ్నలో కుతూహలం లేదు.

"విశేషం" ఏదైనా దక్కేది అనుభవం. చెయ్యి జేబు వెతికింది. రెండు రూపాయలు కోసం కాదు. అలవాటుకొద్దీ. సిగరెట్లకోసం సోమ్స్ ఆత్రంగా తీసి ఇచ్చాడు. సిగరెట్టు

పెట్టీ అగ్గిపెట్టీ, ఎందుకీ అతిమర్యాద? ఏదో ఉంది నాతో పని. నాతో ఏం పనుంటుంది వీడికి? పేరు తప్ప డబ్బులేని రచయితతో?

టాక్సీ పంపేస్తుంటే అడిగాను. "తిరిగి ఇళ్ళకు చేరుకోడం!"

"మన కారుందిగా! సుబ్బిగాడికోసం పంపా సామగ్రి తీసుకురమ్మని"

గోల్స్ అనెక్సి హాలులోంచి వెనక వరండాలోకి అడుగుపెట్టాం. వైతరణి వాసన గుప్పుని గుండెలంతా నిండిపోయింది. కాస్త తల తిరిగినట్లయింది.

"ముత్తూ! ఆరు కుర్చీలు రెండు గుండ్రబల్లలు వెయ్యి కాస్త అటు, జీడిపప్పు, ఫింగార్ చిప్పు చెయ్యి తొందరగా...

ముత్తు అతి హడావిడిగా ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాడు. స్తంభానికి జేర్లబడ్డాడు. ఇలాంటి క్లబ్బులో మెంబరౌతానా ఎప్పటికన్నా! చెయ్యి జేబుతడిమింది. రెండు రూపాయలు. అంతులేని పేరు ప్రఖ్యాతులు నా ఆస్తి. ఇలాంటి మిత్రులు అప్పుడప్పుడు పిలుస్తుంటారు నన్ను ఎందుకు పిలుస్తారో! ఈ మిత్రులు ఎవరూ నా పుస్తకం ఒక్కటి చదవలేదు కాని గొప్ప రచయితనని ఒప్పుకుంటారు.

రెండు కార్లు ఆగాయి అవతల ఒకదాని వెనక ఒకటి, తెల్లని ఖద్దరు వ్యక్తి ఒకడూ దిగాడు ఒక కారులోంచి తెల్లగా. చీకటిహాల్లోంచి నడిచి వచ్చాడు. లోపలికి సోమ్స్ "ముత్తూ ఇడియట్ హాల్లో లైట్ వెయ్యాలని తెలీదు!" అన్నాడు ఆత్రంగా.

'లైటెందుకండి? చీకట్లో ఉంటే వెలుగులోవన్నీ స్పష్టంగా చూడొచ్చు. అన్నాడు తెల్లఖద్దరు వ్యక్తి. చీకట్లో "ఖద్దరు" ఎలా కనిపించింది నాకు! కన్ను చూడలేకపోయినా మెదడు గ్రహించింది.

"ఇతను మా ఫ్రెండు, నవలలు రాస్తాడు" అని

"వారిని చూడలేదుగాని. తెలుసు"

"వీరు ఫలానా ఫలానా... కొత్త కాంగ్రెసు ఎం.పి." అన్నాడు సోమ్స్.

మూడు కుర్చీలూ ఆక్రమిస్తుంటే రెండో కార్లో జనాన్ని గురించి నాకు ఆత్రం యెక్కువైంది.

"నేనే తీసుకురమ్మన్నాను మిమ్మల్ని, మిమ్మల్ని కలుసుకోవాలని చాలా కాలంగా, నేను యూరప్‌నించి తిరిగొచ్చినప్పటినించీ..." అన్నాడు ఖద్దరు ఎం.పి.

"సామగ్రి" రంగ ప్రవేశం, రామసుబ్బు రంగారావు వైతాళికులు, ఖద్దరు ఎం.పి మాటలు తాత్కాలికంగా చెవికి ఎక్కలేదు నాకు.

"మిస్ సుందరీ పిళ్ళె. ప్రఖ్యాత నర్తకి," రంగారావు ప్రకటన.

సోమ్స్ అతి చాకచక్యంగా ఖద్దరు ఎం.పి. పక్క చేతుల్లేని కుర్చీలో కూర్చోపెట్టాడు. సామగ్రిని. అతను లోకసభామర్యాద ననుసరించి "స్వాగతం" అన్నాడు. రాజకీయ దరహాసం జతచేర్చి. కాస్త నడుం ఎత్తినట్టు ఎత్తి వెంటనే నా వంక తిరిగి, వెనకటి సంభాషణ, అంతరాయం కలిగినప్పటినించీ అందుకున్నాడు.

"నేను యూరప్‌నించి తిరిగొచ్చినప్పటినించీ,"

(తెలుసయ్యా, పేపర్లో పడిందిగా నీబొమ్మతో సహా! సర్కారు సొమ్ము తేరగా వొస్తే యూరప్ ఏమిటి, చంద్రమండలం దాక పోయొస్తాను నేను)

"ఫ్రాంక్ ఫర్టలో నా ప్రసంగం ఒకటి రికార్డు చేశారు రేడియోకి" చెయ్యరూ మరి? మన ఎం.పి.లు యెంతవాళ్లో పై దేశాల వాళ్ళకేం తెలుస్తుంది?

"అందులో మీ నవలని గురించి రెండు నిమిషాలు చెప్పాను. మీ 'అభ్యాగతులు నవలని గురించి"

నా నవలా? అభ్యాగతులా, అది చదివిన ఎం.పి. చదివి అర్థం చేసుకున్నా ఎం.పి దాన్ని గురించి పరదేశంలో రేడియో ప్రసంగంలో రెండు నిమిషాలు మాట్లాడిన ఎం.పి. ఒకడున్నాడా!!

"గుంటర్ గ్రాస్ రచనా శిల్పానికి దీనికి ఉన్న పోలికలు..."

పట్టేశాడు అమ్మగాడిద కొడుకు! పరవాలేదు గుంటర్ గ్రాస్‌ని చదివిన ఎం.పి. ఒకడున్నాడంటే దేశానికి వినాశం మరీ అంత దగ్గర్లో లేదని ఒప్పుకోవాలి!

"తేడాలు - తర్కించాను"

సోమ్స్‌కి ఈ సంభాషణ అంతగా నచ్చలేదు. మగువ మధువుల జములు అల్లిక వలలో ఎం.పి గారిని పట్టాలని అతని ఆత్రం. పానీయం గ్లాసుల్లో స్వయంగా పోస్తూ సుందరీ పిళ్ళె చెవిలో గుసగుస లాడాడు. సుందరీ పిళ్లే చల్లని ఐస్ సోడా విస్కీ మీద పోసి, చురుకుగా చెమరుస్తున్న గ్లాసు ఆచేత వయ్యారంగా ఎమ్.పి గారికి అందించబోయింది. సాహితీప్రియ ఎమ్.పి చేత్తో అందుకోబోయాడు. వయ్యారంలో గారం జతజేర్చి, 'ఉహు' అంది. అని పెదవుల కందించింది. ఎం.పి చప్పరించకుండా ఆమెవంక చూసి,

"పిల్లే! సంస్కృత సంబోధన తప్పుపట్టుకోవద్దు - ఎవరి చేత్తో వారు పట్టుకుని చప్పరిస్తే తప్ప విస్కీ పట్టివ్వదు."

గ్లాసు తన చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. ఎం.పి. మరొక చేతితో ఆమె డాకేలు కదిలించాడు. గ్లాసు బల్లమీద పెట్టి, ఆ చేత్తో ముత్తుపెట్టిన ఫింగర్ చిప్స్ కాస్త మిరపకాయ సాస్‌తో జోడించి ఆప్యాయంగా నమిలి, మరొక గుక్కెడు విస్కీ తాగి,

"మీరు ఆ నవలని ఇంగ్లీషులోకి తర్జుమా చేయించి ఇవ్వగలిగితే పబ్లిషర్ని నేను చూసిపెడతాను. ఇంగ్లీషు తర్జుమా - బాగుంటే - అమెరికాలో పబ్లిష్ చేయించవచ్చు. జర్మన్ వెర్షన్ గారంటీ"

"పిల్లే ఆయనమీదికి జరిగింది. ఆయన డాకేలు ఆమె చేల చెరంగు మాటున చిన్నకల్లోలం లేవదీస్తోంది" పిల్లే మరికాస్తా ఒరిగింది.

నాచెయ్యి అనుకోకుండా జేబు తడిమింది. రెండు రూపాయల కాగితాలూ నా జీవిత పునాదిరాళ్ళలా తగిలాయి. సోమ్స్ పొరబడి సిగరెట్టు అందించాడు. పిస్టల్ లాంటి లైటర్‌తో వెలిగించాడు.

"సింగాపూర్‌లో కొన్నా" అన్నాడు కాస్తా గర్వంగా.

అరగంటవరకు అసందర్భమైన సంకోచాలతో సంభాషణ నడిచింది.

"బాంగ్లా విషయం నిండా బాగా చెప్పినాడు" రామసుబ్బు

"లిక్కర్ లైసెన్సు దండిగా ఇచ్చి పారేస్తున్నారు - నేనూ పెట్టా రంగా"

"ఆదర్శాలకీ ఆచరణకీ మధ్య అంతరం మన దేశంలో ఉన్నంతా ఎక్కడా లేదు" ఎమ్.పి.

"మన ప్రస్తుత పార్టీయే దానికి సాక్ష్యం"

నేను కాస్త తెలివి తక్కువగా - తిక్కగా, సోమ్స్ కంగారు. ఎం.పి దరహాసం. పిల్లే పీనపయోధర మర్దన చంచల క యుగశాలి, ఎం.పి, ఆలోచనాపూర్వకంగా అన్నాడు.

"వాస్తవికంగా బ్రతకడం ఆలోచించడం మనకి అలవాటు కావాలి.

పాత చింతకాయ పచ్చడి ప్రాచీనౌన్నత్యాన్ని గురించి చర్చిస్తూ చచ్చు బ్రతుకులు బ్రతికి ఏం లాభం? చెప్పేదానికి చేసే దానికీ పొత్తు కలవాలి. మనమిత్రుడు ఆ నవల అద్భుతంగా రాశాడు. దురదృష్టవశాత్తు రచయితల్లోనే చాలమందికి అది అర్థం కాదు. మన రచయితల్లో నూటికి తొంభై మంది కొన్ని విలువల్ని సిద్ధాంతాల్నీ గీటురాళ్ళుగా పట్టుకుని మానవ లోకాన్ని పరిశీలిస్తారు. న్యాయ ధర్మాల విషయంలో, ఏ వ్యక్తికా వ్యక్తికీ భిన్న భిన్న కోణాలు – ఉన్నాయని వాళ్ళెరుగరు "సోమ్సు సుఖంగా లేదు. పిల్లే ఎం.పి. ఒడిలో తల వాల్చింది. రవంత తెరుచుకున్నా నోరు ముఖంలో చేసిన పుండులాగుంది. పెదవులకొసని చిరుతడి తెల్లగా ఎండి చారిక కట్టింది.

సోమ్సు తోచక విస్కీ మళ్ళీ పోశాడు.

"నిద్రపోయింది" – రంగా,

"ఓవర్ వర్క్" – రామసుబ్బు అసహ్యమైన చలోక్తి.

"కవిగారు ఈమెను ఎక్కడైనా లోపల నిద్రబుచ్చి వస్తారా?" ఎం.పి,

"ఊ" అంటానేమోనని సోమ్సుగాడి ఆదుర్దా. నావంక కొరకొర చూశాడు.

"ఆ శక్తి మీకే ఉంది. దేశంలో అపోజిషన్నంతా పడుకోబెట్టేశారు. మొన్న ఎలక్షన్సులో"–

ఎమ్.పి. నవ్వు. కల్తీలేని నవ్వులాగే ధ్వనించింది. "పిల్లే" అన్నాడు అందులో ఆప్యాయత ఉంది. నిజంగా సోషలిస్టే తన హోదా గుర్తులేనట్టు "పిల్లే" తో సహా అందరం సమానులమైనట్టు వ్యవహరించాడు. మెల్లగా నడిపించి లోపలికి తీసుకుపోయాడు.

అయిదో రౌండ్ తరువాత రమ్మీ మొదలెట్టాం. రామసుబ్బు పేక కలుపుతుంటే సోమ్సు నన్ను పక్కకి పిలిచాడు.

"నువ్వంటే మహగురి వాడికి. ఇండస్ట్రియల్ ఆల్కహాల్‌కి దరఖాస్తు పెట్టాను. నువ్వు కాస్త గట్టిగా చెప్పావంటే వీడు ఇప్పించేస్తాడు" అన్నాడు.

"ఏదో ఉందని ముందే అనుకున్నానులే... దానిలో మీకేమన్న లబ్ధి ఉందా అని అడిగాడనుకో..." కాస్త తెలివి రగిలి అన్నాను.

"నీకూ నాకూ మధ్య ఎవరిది? అన్న ప్రశ్న ఉంటుందా? నీ ఇంటద్దె ఎన్నిసార్లు కట్టాను? నీ టెలిఫోన్ బిల్స్ ఎన్నిసార్లు కట్టాను"

"ఆ సంగతే చెపుతాను, నేనీ ఉపకారం చేస్తే నా టెలిఫోన్ బిల్సు"

"ఒరే వేళాకోళం కాదు. ఏడాదికి అయిదారు లక్షలు మిగులుతుంది ఎల్లుండి మళ్ళీ పోతున్నాడు ఢిల్లీ. రేపే చెప్పాలి."

రామసుబ్బు ఆటకి పిలిచాడు. ముక్కలు తీశాడు. రంగులు అతుక్కుపోయాయి. వైతరణి విస్కీ వాసన వెయ్యడం మొదలుపెట్టింది. నేను నెగ్గా నన్నాడు. ముగ్గురూ ఆల్‌కౌంటులు ముప్ఫై రూపాయలు. సోమ్సుగాడు నా ముక్కచూసి నన్ను నెగ్గించినట్టు చూచాయగా తెలుసు. ఆలోచనలన్నీ అలుక్కుపోయిన సందర్భంలో–

"పిల్లె" ఎం.పి.ల పునఃప్రవేశం.

"రేపు చాల ఎంగేజ్‌మెంట్సున్నాయి, సెలవు"

"మావాడు మిమ్మల్ని రేపు మధ్యాహ్నం లంచికి పిలవాలని" సోమ్సు,

"ఆవిడనెందుకు బాధపెట్టడం? "నావంక తిరిగి "ఆవిడ ఒకరు ఉండి ఉంటారని నమ్మకంతో అన్నాను" అని పూర్తి చేశాడు ఎం.పి.

"రూఢిగా నా అస్తిత్వం ఎంత నిజమో - అంత..."

"మీరే రాకూడదూ మా గెస్ట్ హౌస్‌కి ఈ రాజకీయ మిత్రులనుంచి. నాకు విడుదల దొరుకుతుంది?" అన్నాడు ఎం.పి.

"తప్పకుండా వస్తాడండి నా కారులో పంపిస్తా" సోమ్స్.

"మీకందరికి ఆ కారు ఇరుకౌతుందేమో. ఇరుకులోను ఒక సుఖం ఉందిగాని ఆయన వస్తానంటే కవిగారిని ఇంటిదగ్గర దింపేసి పోతాను" ఎం.పి.

కారులో వెనుకసీట్లో, కాస్త తేలిపోతూ విమానంలోలాగ, రోడ్డుమీద తెల్లగీతలు రెండు మూడుగా చీలిపోతుంటే దీక్షగా చూస్తున్నాడు.

ఎం.పి. అన్నాడు.

"ఇండస్ట్రియల్ ఆల్క్‌హాలు పర్మిట్ కోసం దరఖాస్తు పెట్టాడు" కాస్త లేచి కూర్చున్నారు.

"మిమ్మల్ని చెప్పమన్నాడా?"

నేను ఔననలేదు.

"అసలు వాళ్ళందరికి దండిగానే ముట్టజెప్పాడు. అంచేత ఇస్తారు మీరు కనీసం పాతికవంతు వాటా అడగండి. వొదిలిపెట్టొద్దు."

"అడగటం నాచేతగాదు. అడిగినా ఏదోచెప్పి ఎగ్గొడతాడు. అప్పుడప్పుడు అప్పులిచ్చి తన ఋణం తీర్చుకుంటాడు.

...లాభం లేదు"

"నాకాశ్చర్యం వేసేదేమిటంటే-

మీరు ప్రతి మనిషినీ పుస్తకంలా చదవగలరు. వాళ్ళకి పై చెయ్యిగా ఎందుకుండలేరు?"

"నేనూ మనిషినిగనక నాలో రచయితోది పై చెయ్యి. మనిషిని మాత్రం కాస్త చచ్చుతరహా."

ఎం.పి ఆప్యాయంగా నా చెయ్యి నొక్కాడు. మర్నాడు కలుసుకుందామన్నాడు.

కారు దిగి మెట్లెక్కుతుంటే అలవాటు కొద్దీ జేబు తడుముకున్నాను. అసలు రెండు రూపాయి నోట్లతోపాటు ముప్ఫై రూపాయలు సోమ్స్ ముట్టజెప్పిన లంచం కాస్త మనసుకి ధైర్యం ఇచ్చింది.

మంచంమీద నడుంవాల్చి కలలతో నిండిన కలత నిద్రలో మునిగిపోయాను. వాటినిండా భావిని గురించిన ఆశాస్వప్నాలు - 'అభ్యాగతులు' మిలియన్ ప్రతులు అమ్ముడుపోయింది నేను చంద్రమండలంలో ఉన్నాను. పక్కకి ఒత్తిగిలితే జేబులో ముప్ఫై గుండెకు తగిలి కల కరిగి పోయింది.

ఆ తరువాత తెరపడిపోయింది రంగభూమి కాళీ - చీకటి-

(జ్యోతి : దీపావళి - 1971)